

NOTAT

Evaluering af lov om dansk turisme

Det fremgår af bemærkninger til lov om dansk turisme, som trådte i kraft den 1. januar 2015, at loven evalueres efter en periode på ca. 5 år efter lovens ikrafttrædelse med henblik på at undersøge effekten af den nye organisering af den offentlige turismefremmeindsats. I nærværende notat evalueres lov om dansk turisme og organiseringen af den offentlige turismefremme. Evalueringen er udarbejdet af Erhvervsministeriet og et udkast til evaluering af lov om dansk turisme har været drøftet i Det Nationale Turisforum, der samler centrale turismeaktører på tværs af stat, kommuner, erhvervsliv og forskning.

Introduktion

Lov om dansk turisme trådte i kraft den 1. januar 2015. Formålet med loven er at skabe en stærkere organisering og styring af den offentlige turismefremmeindsats.

Forud for vedtagelse af loven oplevede Danmark fra 2007 til 2012 en tilbagegang i udenlandsk turisme, mens turismen i Europa som helhed gik frem. Et vækstteam nedsat af den daværende regering i 2012 anbefalede, at *"den offentlige turismefremmeindsats styres og organiseres bedre på tværs af stat, regioner og kommuner, så der opnås en større effekt af de midler, der hvert år fra offentlig side investeres i at fremme dansk turisme"*. På baggrund af vækstteamets anbefalinger udarbejdede den daværende regering en vækstplan for dansk turisme med en række initiativer, herunder et forslag til en ny organisering af turismefremmeindsatsen i Danmark. Som opfølgning herpå blev der indgået en bred politisk aftale om en vækstplan for dansk turisme, som udmøntede sig i lov om dansk turisme, vedtaget i Folketinget den 16. december 2014. Loven trådte i kraft den 1. januar 2015. Loven er senest ændret med ikrafttrædelse den 1. januar 2019.

Med henblik på en fyldestgørende evaluering evalueres i de følgende afsnit samlet på organiseringen af den offentlige turismefremmeindsats på baggrund af lov om dansk turisme fra 2015 med efterfølgende ændringer samt organiseringen af de dele af den offentlige turismefremme, der ikke er reguleret i lov om dansk turisme, men som er aftalt mellem staten og KL i forbindelse med Økonomiaftalen for 2019.

Den nye organisering af dansk turisme

Før vedtagelsen af lov om dansk turisme i 2014 var den offentlige turismefremmeindsats i Danmark spredt ud på en lang række aktører, hvilket bidrog til ønsket om en omorganisering af indsatsen.

Lov om dansk turisme (2015)

Med vedtagelse af lov om dansk turisme, der trådte i kraft den 1. januar 2015, fornyede man måden, hvorpå den offentlige turismefremmeindsats var organiseret på nationalt niveau. Et centralt element i loven var oprettelsen af Det Nationale Turismeforum, som med loven fik til formål at styre og koordinere den offentlige turismefremmeindsats i Danmark. For at fremme dette formål, skal Det Nationale Turismeforum bl.a. udarbejde en national strategi for dansk turisme og en årlig analyse af udviklingen i dansk turisme. I 2015 bestod Det Nationale Turismeforum af formanden samt syv medlemmer fra VisitDenmark, Danske Regioner, KL, erhvervslivet og forskermiljøet.

Til at rådgive Det Nationale Turismeforum oprettede man desuden Dansk Turismes Advisory Board. Boardet bestod foruden formanden af 17 medlemmer og to observatører.

Med lov om dansk turisme oprettede man desuden tre udviklingselskaber. Dansk Kyst- og Naturturisme, Dansk Erhvervs- og Mødeturisme og Dansk Storbyturisme med ansvar for at udvikle dansk turisme inden for henholdsvis kyst- og naturturismen, erhvervs- og mødeturismen og storbyturismen med udgangspunkt i den nationale strategi for dansk turisme. På det nationale niveau findes herudover Erhvervsministeriet og VisitDenmark, der begge er repræsenteret i Det Nationale Turismeforum.

Den nationale strategi for dansk turisme (2016) og konsolidering i destinationsselskaber

Med udarbejdelsen af den nationale strategi for dansk turisme fra 2016 satte Det Nationale Turismeforum blandt andet retningen for de efterfølgende års strategiske turismefremmeindsats.

I 2017 gennemførte IRIS Group, en kortlægning af turismefremmeindsatsen i Danmark til brug for arbejdet i Det Nationale Turismeforum. Kortlægningen viste, at den offentlige turismefremmeindsats talte i omegnen af 80 turismefremmeoperatører, som var helt eller delvist offentlige.

I 2018 fulgte Det Nationale Turismeforum op med anbefalinger om turismefremmeindsatsen til erhvervsministeren. Det anbefalede blandt andet, at den decentrale turismefremmeindsats konsolideres i færre destinationsselskaber (fx 15-25). En anden anbefaling var, at det nationale niveau stiller

specialiserede kompetencer til rådighed for dansk turisme, herunder at arbejdsdelingen mellem destinationsselskaberne og det nationale niveau tager udgangspunkt i, om opgaven løses bedst decentralt, eller om opgaven med fordel kan løses i et bredere samarbejde.

Med Økonomiaftalen for 2019 mellem staten og KL og aftalen om forenkling af erhvervsfremmesystemet af 24. maj 2018 blev der fulgt op på blandt andet Det Nationale Turismeforums anbefalinger. Blandt andet blev det aftalt at etablere Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, der bl.a. skal finansiere decentrale erhvervsfremmeindsatser, herunder turismefremmeindsatser. Med Økonomiaftalen for 2019 mellem staten og KL blev desuden aftalt, at den kommunale turismefremmeindsats skal konsolideres i 15-25 destinationsselskaber inden udgangen af 2020. Ifølge den aftalte implementering af den politiske aftale på turismeområdet er fem hensyn retningsgivende i konsolideringen af den lokale turismefremmeindsats: 1) sammenhængende geografi, 2) kritisk masse af turister, 3) kommunal basisfinansiering, 4) ansvar for den lokale turismefremmeindsats og 5) specialiserede kompetencer.

Konsolideringen af den lokale turismefremmeindsats blev gennemført med henblik på, at der skabes stærkere destinationer og bedre sammenhæng i turismefremmeindsatsen, således at Danmark kan deltage i den internationale konkurrence om turisterne og bidrage til at skabe vækst, beskæftigelse og oplevelser i Danmark.

Den gældende lov om dansk turisme (2019)

I forlængelse af Økonomiaftalen for 2019 mellem staten og KL og aftalen om forenkling af erhvervsfremmesystemet blev i december 2018 vedtaget en ændring af lov om dansk turisme med ikrafttrædelse den 1. januar 2019.

Med ændringerne følger en ny sammensætning af Det Nationale Turismeforum, hvor repræsentationen fra kommuner og turismeerhvervet styrkes, ligesom formændene for Wonderful Copenhagen og Dansk Kyst- og Naturturisme får plads i forummet. Regionerne får endvidere en observatørpost i Dansk Turismes Advisory Board.

Det Nationale Turismeforum får med den reviderede lov om dansk turisme fra 2019 også til opgave at bidrage til strategien for den decentrale erhvervsfremmeindsats samt at arbejde aktivt for, at der er sammenhæng i den offentlige turismefremmeindsats, og at der ikke etableres overlappende turismefremmeindsatser. Det fremgår endvidere, at turismeudviklingselskaberne forankres i staten.

En oversigt over organiseringen af den offentlige turismefremmeindsats fremgår af bilag 1.

Effekt af den nye organisering af den offentlige turismefremmeindsats

Formålet med lov om dansk turisme, der trådte i kraft den 1. januar 2015, var at skabe en stærkere organisering og styring af den offentlige turismefremmeindsats.

I forhold til den overordnede styring og koordination af den offentlige turismefremmeindsats, vurderes oprettelsen af Det Nationale Turismeforum og Dansk Turismes Advisory Board, som samler de vigtigste aktører i dansk turisme, herunder repræsentanter fra turismeerhvervet, at have bidraget til en stærkere styring og koordination på tværs af offentlige aktører og det private erhvervsliv. Det vurderes at have styrket Det Nationale Turismeforums koordinerende funktion, at forummet i 2019 blev udvidet, således at der i dag også sidder repræsentanter for de tre største offentlige turismeaktører og for destinationsselskaberne.

Den stærkere koordination og styring er blandt andet kommet til udtryk i udarbejdelsen af den nationale strategi for dansk turisme fra 2016, som har sat retningen for de efterfølgende års strategiske turismeudvikling, herunder for de nationale turismefremmeoperatørers arbejde. Strategien lagde ligeledes grundstenen for det videre arbejde, der med Det Nationale Turismeforums anbefalinger til erhvervsministeren om turismefremmeindsatsen fra 2018 dannede grundlag for beslutningen om at konsolidere den kommunale turismeindsats i 15-25 tværkommunale destinationsselskaber.

I december 2019 igangsatte regeringen endvidere i regi af Det Nationale Turismeforum et arbejde med formulering af en ny turismepolitisk strategi med fokus på, at den fortsatte vækst i turismen skal ske på en bæredygtig måde.

Ift. forenkling og styrket koordinationen af den decentrale turismefremmeindsats, herunder ift. at undgå overlappende turismefremmeindsatser, er der med udgangen af 2020 sket en konsolidering af den decentrale turismefremmeindsats i 19 tværkommunale destinationsselskaber. Langt størstedelen af Danmarks kommuner (pr. 1. januar 2021 90 ud af 98) er med i et destinationsselskab, mens 8 kommuner står uden for et destinationsselskab. Etableringen af 15-25 destinationsselskaber, som aftalt mellem staten og KL i forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2019, er således nået inden udgangen af 2020.

Samlet set har den nye organisering af den offentlige turismefremmeindsats i først 2015 og efterfølgende i 2019 væsentligt reduceret antallet af aktører i den offentlige turismefremmeindsats. Det har blandt andet gjort det lettere

for turismeerhvervet at identificere, hvilke offentlige aktører de kan samarbejde med. Herudover har organiseringen i færre men større destinations-selskaber samlet ressourcer og herigennem muliggjort en styrkelse af den decentrale turismefremmeindsats.

Da mange af destinationsselskaberne er nyetablerede vil den fulde effekt af de gennemførte ændringer først kunne ses i løbet af de kommende år, ligesom der kan ske ændringer i destinationsselskabernes sammensætning. Allerede nu er der dog eksempler på, at den nye organisering understøtter et tættere samarbejde mellem destinationsselskaber og fx turismeudviklings-selskaber og VisitDenmark. Det gælder bl.a. i regi af initiativer til at genoprette dansk turisme under COVID-19 krisen.

I forlængelse heraf er der i oktober 2020 igangsat et arbejde mellem Erhvervsministeriet, Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen, under inddragelse af bl.a. Kulturministeriet, VisitDenmark og hovedstadens turismeerhverv, med at udarbejde en fælles plan for at genoprette hovedstadens turisme, herunder styrke samarbejdet om markedsføring af hovedstaden som turistmål.

Samlet vurderes det, at lov om dansk turisme og efterfølgende ændringer af den offentlige turismefremmeindsats medvirker til, at den offentlige turismefremmeindsats med udgangen af 2020 fremstår med en stærkere organisering både på nationalt og decentralt niveau, og at Det Nationale Turismeforum bidrager til en stærkere koordination og styring af den offentlige turismefremmeindsats, jf. intentionen ved lovens vedtagelse.

Den offentlige turismefremmeindsats er under fortsat udvikling, og Det Nationale Turismeforum vil fortsat arbejde aktivt for, at der skabes sammenhæng i den offentlige turismefremmeindsats, og at der ikke etableres overlappende turismefremmeindsatser. Der pågår også et arbejde i Det Nationale Turismeforum med at udvikle en ny national strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme.